

PRESSMEDDELANDE 2018-01-23

Vägen till det civiliserade samhället går via hot och straff

Våldet minskar och vi bryr oss allt mer om vår egen och andras hygien. Utvecklingen har pågått i flera hundra år, men ingen har hittills kunnat förklara varför. Ny forskning publicerad i tidskriften *Nature Human Behaviour* visar att svaret kan ligga i vår psykologi, nämligen i en benägenhet att straffa beteenden som upplevs som hotfulla.

En stor del av vårt beteende styrs av sociala normer, informella regler om vad som är att betrakta som normalt eller godtagbart i olika situationer. Att förstå hur normer sprids och utvecklas är därför intressant i alla sammanhang där man vill åstadkomma en beteendeförändring.

Tidigare forskning har visat att normer kring både hygien och våld har blivit allt striktare under lång tid och i många samhällen, oberoende av kultur. Förklaringar har sökts i samhälleliga förändringar som teknologiska framsteg, ökad välfärd och hårdare lagar, men de har visat sig bristfälliga. I en ny studie utgår forskare istället ifrån mänsklig psykologi för att hitta lösningen.

I en studie som publicerats i *Nature Human Behaviour*, visar Pontus Strimling från Institutet för Framtidsstudier tillsammans med Micheál de Barra och Kimmo Eriksson från Stockholms universitet att normförändringar kan ske i mötet mellan individer där den ena straffar ett beteende hos den andre om det upplevs som hotfullt.

Forskarna visar att personer som har en strikt syn på hygien och våld tenderar att i högre grad känna sig hotade av beteenden som signalerar en slappare inställning till sådana normer, än tvärtom. Det leder till att de är mer benägna att straffa dem som uppvisar den slappare typen av beteende. De straffade tenderar då att ändra sitt beteende för att undvika straff, oavsett hur vanlig den striktare normen är i befolkningen i stort. På så sätt kan en norm som råder i en liten del av befolkningen över tid förändra beteendet hos en majoritet av befolkningen.

- Våra resultat pekar på att normförändringar kring våld och hygien påverkas av allmänmänsklig psykologi. Det är spännande eftersom det kan göra det möjligt att säga något om hur vårt beteende kan förändras i framtiden på flera områden, säger Pontus Strimling, Institutet för Framtidsstudier.

En bättre förståelse av hur sociala normer sprids och utvecklas kan också vara till hjälp i arbete som är beroende av att ett ovanligt beteende sprids till en större majoritet människor.

- Flera hundratusen barn skulle kunna räddas från döden varje år om folk bara tvättade händerna efter toalettbesök. Vi hoppas att våra resultat kan vara till hjälp i arbetet med att förbättra hygien i olika delar av världen, säger Pontus Strimling.

Läs artikeln *Asymmetries in punishment propensity may drive the civilizing process* på <https://www.nature.com/articles/s41562-017-0278-z>

Kontakt: Pontus Strimling, pontus.strimling@iffs.se, 073-375 18 62

Tel: 08 402 12 00 • Fax: 08 24 50 14 • E-post: info@iffs.se

Box 591, 101 31 Stockholm • Holländargatan 13 • www.iffs.se
Organisationsnummer: 802013-3198